

Samsjuklighetsutredningen – vad hände sen?

**Om arbetet för en mer sammanhållen vård för
personer med skadligt bruk eller beroende och
andra psykiatriska tillstånd**

Martin Färnsten, Samsjuklighetsdelegationen

Samsjuklighetsutredningen
överlämnar sitt
slutbetänkande den 31
januari 2023

Anders Printz, särskild
utredare

**Camilla Waltersson
Grönvall**,
socialtjänstminister

Jakob Forssmed,
socialminister

17 januari 2025

Socialminister Jakob Forssmed (KD) håller pressträff om tillsättandet av en samsjuklighetsdelegation.

Foto: Lars Schröder/TT

En Samsjuklighetsdelegation inrättas

Uppdraget

Biträda Regeringskansliet (Socialdepartementet) i arbetet med att genomföra en reform för mer samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet i form av skadligt bruk eller beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd.

Uppdraget delredovisades den 31 mars 2025

Uppdraget ska delredovisas den 31 mars 2026 och slutredovisas senast den 15 december 2027.

Samsjuklighetsdelegationen
 Martin Färnsten, Utredare
 Zophia Mellgren, Ämnessakkunnig
 Linda Funk, Ämnessakkunnig

Bakgrund

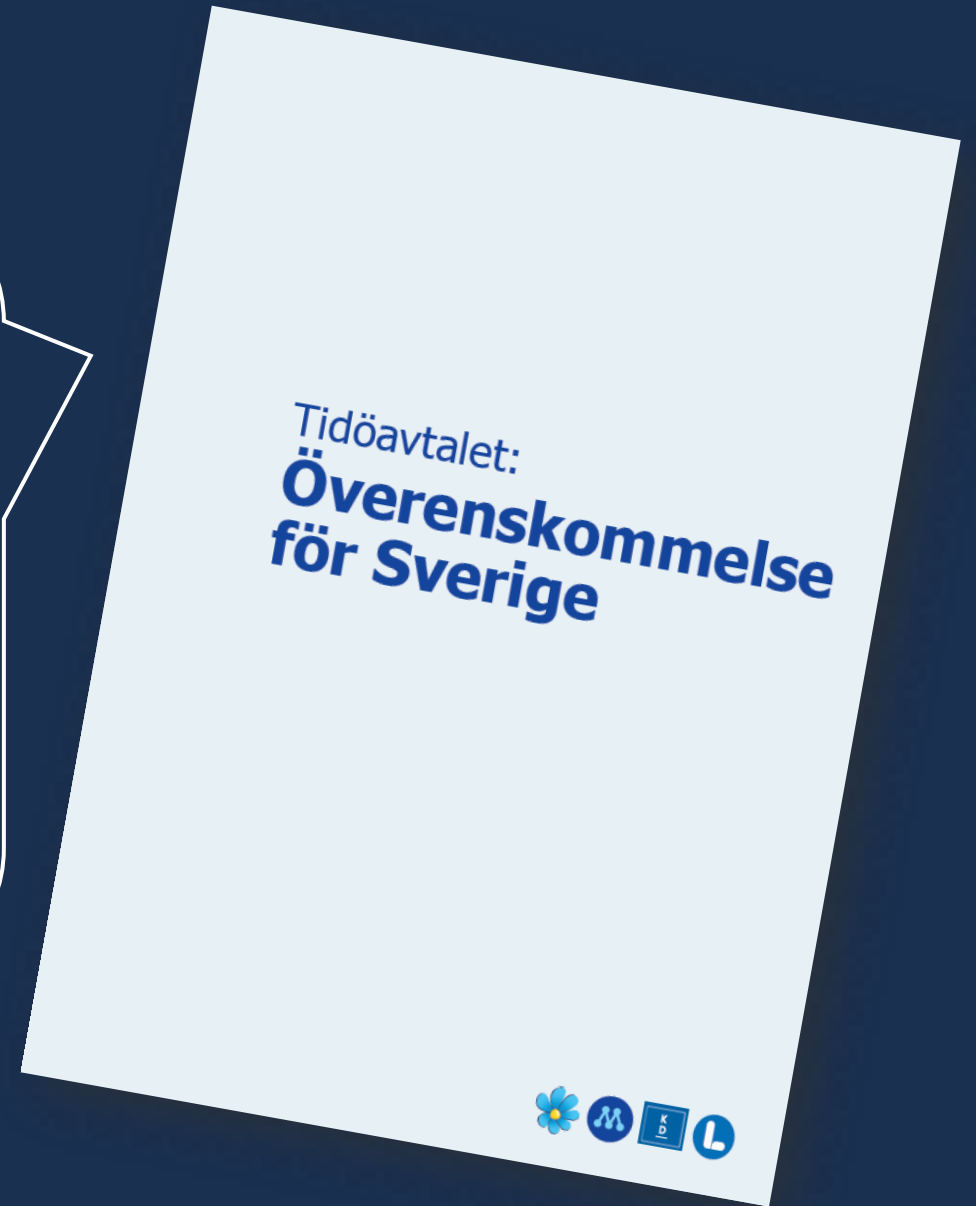
Stärk beroendevården

”Personer med missbruksproblematik och beroendesjukdom ska ges en sammanhållen vård och behandling.

Ansvaret ska ligga på regionerna och en långsiktig plan ska arbetas fram för en bättre beroendevård i hela landet.

Stöd till närstående och barn behöver utvecklas, bland annat genom stödlinjer.

Socialtjänstens ansvar för stöd i vardagen, till exempel i form av boende, sysselsättning och hjälp att utveckla egna resurser, ska kvarstå.”

Delegationens verksamhet

1. Analysarbete

- Juridiska analyser
- Konsekvensanalyser och kostnadsberäkningar
- Nuläge i kommuner och regioner
- Behov av myndighetsuppdrag

2. Underlag till lagstiftning i två steg

- Steg 1 (2026): Tydliggörande av ansvar, ny lag om samordnad vård och stöd m.m.
- Steg 2 (2027/28): Reglering av vård utan samtycke vid allvarligt skadligt bruk och beroende

3. Dialog med berörda aktörer

- Politiska delegationer och beredningar inom SKR

- Nätverk av tjänstepersoner inom SKR och systemet för kunskapsstyrning
- Myndigheter och organisationer

Utgångspunkten för delegationens arbete är förslagen i dessa betänkanden:

Från delar till helhet

En reform för behovsanpassade personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93, SOU 2023:5)

God Tvångsvård

Trygghet, säkerhet och rättssäkerhet i psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (SOU 2022:40)

Målbilder för vård och stöd ur ett patient- och brukarperspektiv

Tidig hjälp med psykisk ohälsa och skadligt bruk

Stöd och vård som är lätt att hitta, komma i kontakt med och som är tillgänglig när jag behöver den

Tillgång till fungerande behandling och möjlighet att välja utifrån det som passar mig

Stöd och vård som hänger ihop som en helhet

Inte bli utestängd från stöd och vård och få hjälp med både beroende och psykisk ohälsa

Bli lyssnad på, få förståelse och bli behandlad med samma respekt som andra

Bli stärkt i min egen förmåga att hantera min situation och ha inflytande över min vård och omsorg

En fungerande vardag och ett meningsfullt sammanhang

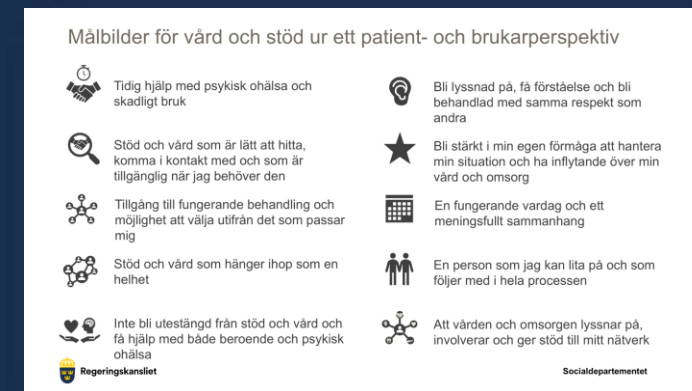
En person som jag kan lita på och som följer med i hela processen

Att vården och omsorgen lyssnar på, involverar och ger stöd till mitt nätverk

Nära vård - en fokusförflyttning... stämmer väl överens med målbilderna

Organisation

Person och relation

Passiv mottagare

Aktiv medskapare

Reaktiv

Proaktiv och hälsofrämjande

Isolerade vård och
omsorgsinsatser

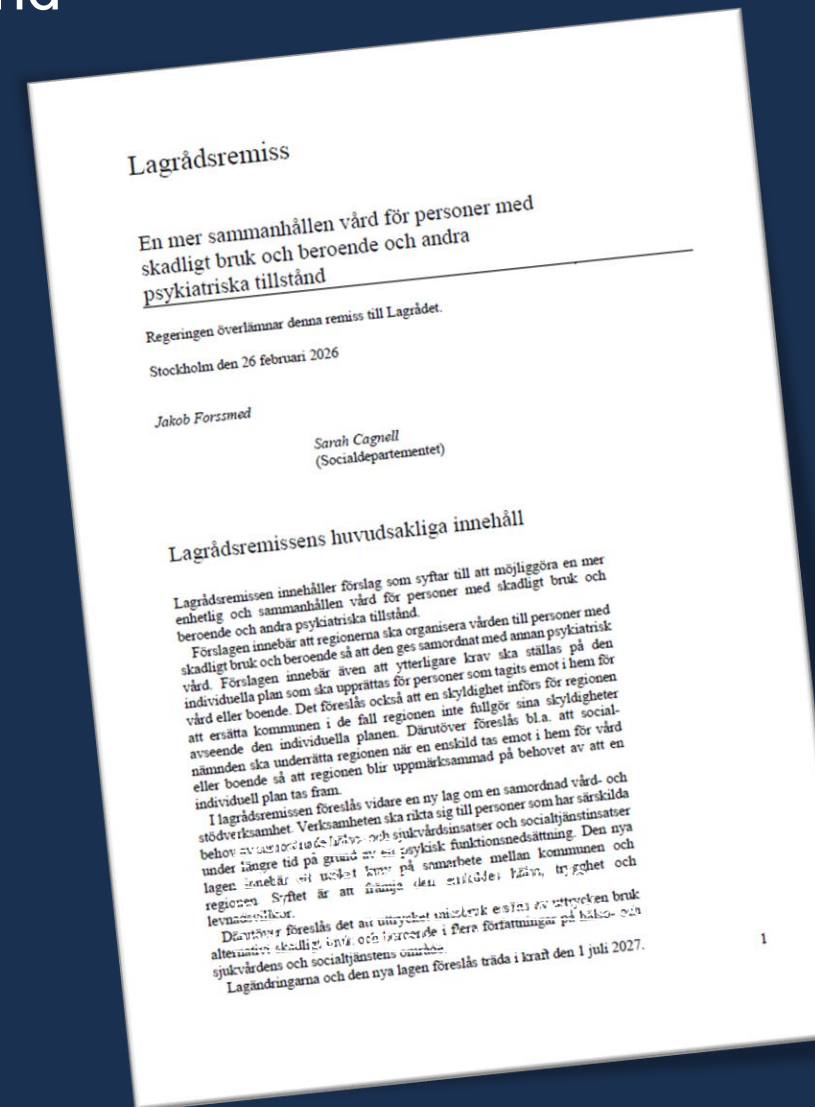

Sammanhållet utifrån
personens fokus

Lagrådsremiss 26 februari 2026: En mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd

- Tydligare ansvarsfördelning
- Krav på samordnad behandling
- Mer fokus på skadereducerande insatser
- Hälso- och sjukvårdens ansvar på HVB
- Krav på samordnad vård- och stödverksamhet genom ny lag
- Överenskommelser om samverkan vid alla placeringar utanför det egna hemmet
- Begreppet skadligt bruk eller beroende
- 400 mnkr/år 2027 – 2031
- Omfördelning mellan kommun och region – BP27
- Lagstiftning föreslås träda i kraft 1 juli 2027

Satsningar som pågår

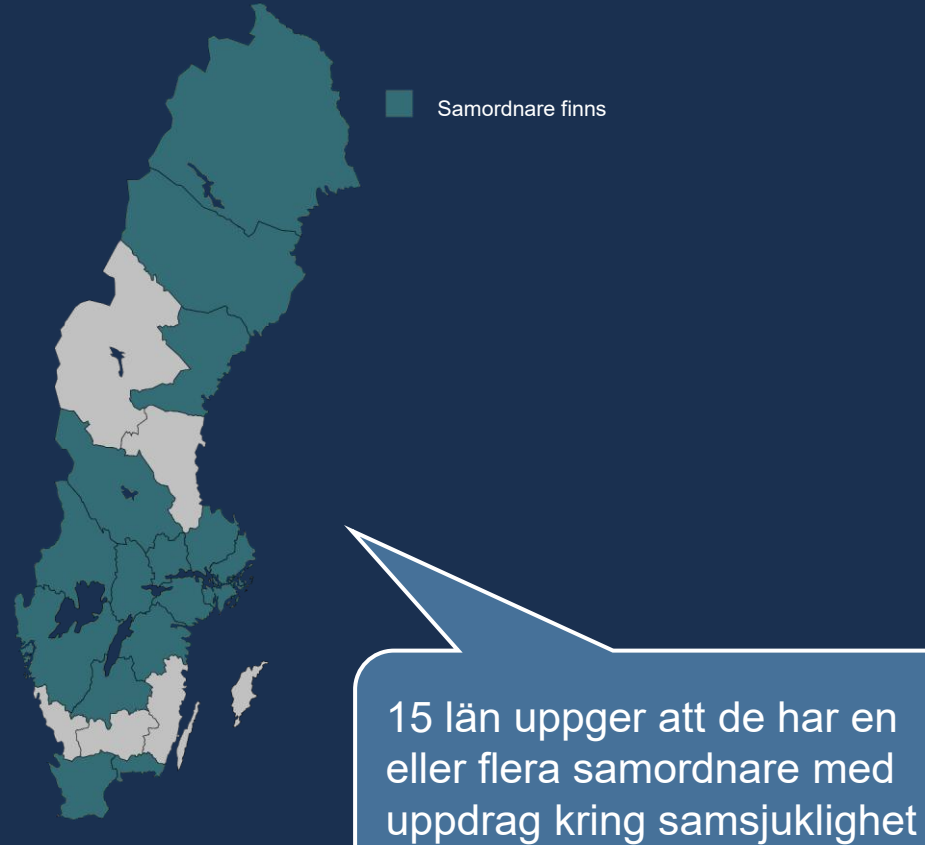
- Nationell strategi – ÖK SKR
- Psykisk hälsa primärvård
- Tillgänglighet BUP
- VUP ex vårdplatser, mobila arbetssätt, självmald inläggning
- Suicidprevention
- Stöd till omställning nya Socialtjänstlagen
- Stöd till förberedande insatser av Samsjuklighetsreformen
- Stöd till genomförandet av den nationella planen för en bättre beroendevård i hela landet

#strategiförpsykiskhälsa

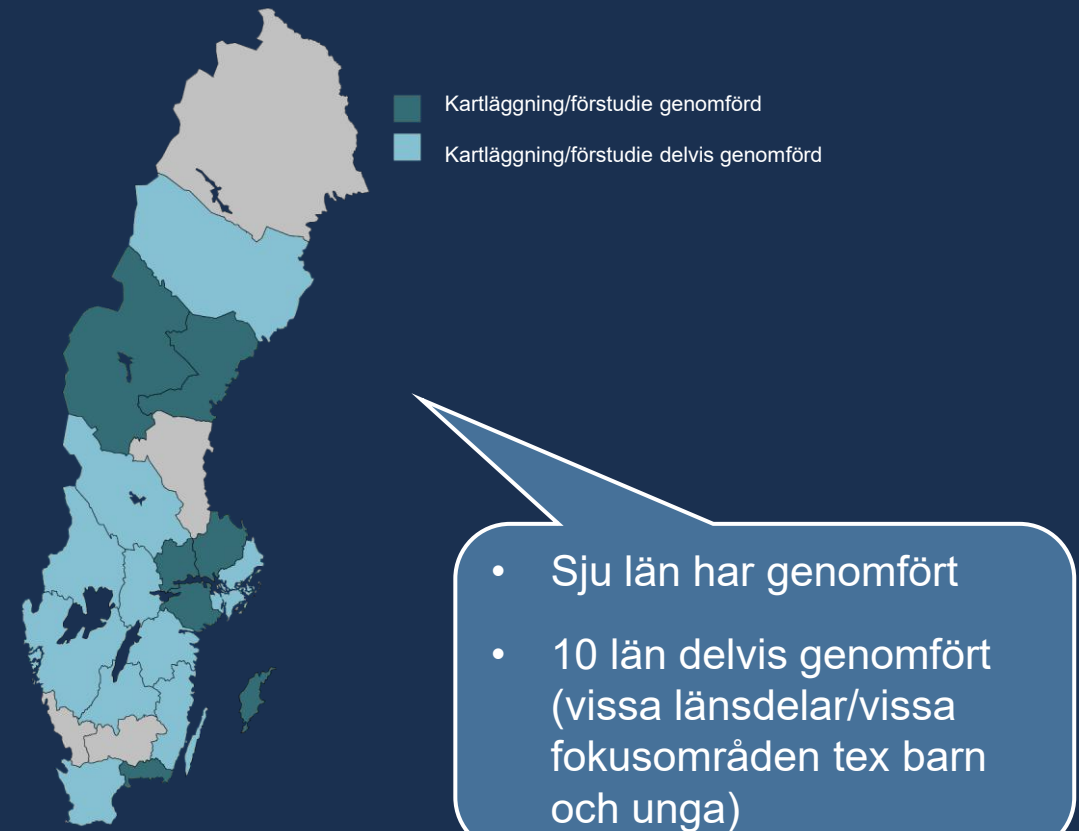

Läget i landet jan 2026

Samordnare/motsvarande

• Kartläggning/ förstudie

Exempel på frågor och funderingar vi möter

2026-01-22

Fortfarande viss avvaktan från politiska företrädare i kommuner och regioner – kommer det verkligen bli av? Inga formella beslut är ju fattade...

Stort intresse och höga förväntningar på att reformen nu äntligen blir av

Primärvården behöver komma på banan

Viktigt att få besked om ekonomin – Hur blir det med reglering – skatteväxling/inte? Hur mycket pengar blir det?

Äntligen - en efterlängtd reform, särskilt för målgruppen men också från profession och tjänstemän. Viktigt att det skapas förutsättningar för genomförandet.

Det är viktigt att det verkligen blir tydligt vem som ska göra vad – vilka insatser ska socialtjänsten sluta göra och sjukvården börja göra/utöka

Hur blir det med tillgängligheten och tillgång till behandling?

TACK!

